ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Ομολογία πως «δε λειτουργούσε» η προηγούμενη σχέση

Αλέκος Αναγνωστάκης

«Ήρθα εδώ, ανέφερε ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ομπάμα στην κεντρική του ομιλία στην Αβάνα, στο θέατρο Αλίνσια Αλόνσο –προς τιμή αυτής της απόλυτης μπαλαρίνας της επανάστασης– για να αφήσω πίσω τα τελευταία κατάλοιπα του ψυχρού πολέμου στην Αμερικάνικη Ήπειρο».

Επομένως, αναρωτιέται η εφημερίδα *Γκράνμα*, δέχεται την πολιτισμένη συμβίωση που προτείνει η Κούβα, με ένα σοσιαλιστικό κράτος ενενήντα μίλια από τις ακτές του; Θα αφήσει τη Βενεζουέλα, το Εκουαδόρ, τη Βολιβία, τη Βραζιλία και όλους τους λαούς της Λατινικής Αμερικής να αποφασίσουν, χωρίς καμία παρέμβαση, για τις τύχες τους;»

«Γιατί τώρα;» αναρωτήθηκε δημόσια ο Ομπάμα. «Αυτό που έκαναν οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν λειτουργούσε» απάντησε με φυσικότητα. Η έκφραση «δεν λειτουργούσε» τα λέει όλα. Παραπέμπει τόσο στην ηρωική αντίσταση του κουβανικού λαού να διατηρήσει την ανεξαρτησία του και την κυριαρχία του όσο και στο «αφού δεν λειτουργούσε, πρέπει να κάνουμε κάτι που να τους υποχρεώνει ή να τους οδηγεί να κάνουν αυτό που θέλουμε να κάνουν».

«Μου φαίνεται ότι σε αυτή την έκφραση κρύβεται το πνεύμα της (επιδιωκόμενης) αλλαγής» επισημαίνει η *Γκράνμα* στο φύλλο 62. Ένα τέτοιο συμπέρασμα δεν είναι δύσκολο να εξαχθεί αφού «ο υψηλός προσκεκλημένος» επισημαίνει πως «ακόμα και αν άρουμε το εμπάργκο αύριο, οι Κουβανοί δεν θα φτάσουν το δυναμικό που έχουν χωρίς να κάνουν αλλαγές εδώ στην Κούβα», «απευθύνομαι στους νέους της Κούβας που πρέπει να χτίσουν κάτι καινούριο, να εξυψωθούν. Η υποσημείωση πως «οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν έχουν ούτε την ικανότητα, ούτε και την πρόθεση να επιβάλουν αλλαγές στην Κούβα, οι αλλαγές εξαρτώνται από τον κουβανικό λαό» ήταν απλά μέσο.

Ο Ομπάμα είχε δίκιο όταν έλεγε πως η Κούβα και οι ΗΠΑ «έχουμε διαδραματίσει διαφορετικούς ρόλους στον κόσμο», ότι «έχουμε βρεθεί σε διαφορετικές πλευρές σε διάφορα επίμαχα ζητήματα στο ημισφαίριο». Αυτά είναι αλήθεια. Διαδοχικές κυβερνήσεις των ΗΠΑ υποστήριξαν στη Λατινική Αμερική τους χουντικούς στρατοκράτες, τους Μπατίστα, τους Σομόζα, τον Τρουχίγιο, τον Πέρες Χιμένες, τον Στρέσνερ, τον Ούγκο Μπάνσερ, τον Πινοτσέτ, τον Βιντέλα, και καταπολέμησαν τον Σαλβαδόρ Αγιέντε, τον Τσάβες Κάρδενας, τον Άρμπενς, τον Τορίχος, τον Βελάσκο Αλβαράδο, τον Έβο Μοράλες, δηλαδή όλους τους λαοπρόβλητους ηγέτες και τις κυβερνήσεις τους που στήριξε η κουβανέζικη επανάσταση. Αλλά τι δίκιο μπορεί να έχει όταν ισχυρίζεται πως «πήραμε διαφορετικούς δρόμους για να στηρίξουμε τον λαό της Νότιας Αφρικής για να ξεριζώσει το απαρτχάιντ, όμως ο πρόεδρος Κάστρο και εγώ, και οι δύο, βρεθήκαμε στο Γιοχάνεσμπουργκ αποδίδοντας φόρο τιμής στην κληρονομιά του Νέλσον Μαντέλα».

«Δεν ξέρω σε ποια υποστήριξη αναφέρεται», τονίζει στο ίδιο φύλλο της *Γκράνμα* ο δημοσιογράφος Ενρίκε Γκόμεζ. «Γιατί», συνεχίζει, «η κυβέρνηση που φυλάκισε τον Μαντέλα υπήρξε στρατηγικός σύμμαχος της Ουάσιγκτον, αν και ο ίδιος ήταν μόλις παιδί εκείνα τα χρόνια. Η Κούβα πλήρωσε το φόρο της με το αίμα που έχυσαν οι γυναίκες και οι άντρες της στην αφρικανική ζούγκλα, ενώ απέκρουαν μαζί με τους αγκολάνους μαχητές την επέμβαση της ρατσιστικής Νότιας Αφρικής».

Τις επόμενες ημέρες οι σχολιασμοί της ομιλίας Ομπάμα στον κουβανέζικο τύπο είναι δηκτικοί: «Αν γίνουν πιστευτά αυτά τα λόγια του Προέδρου των ΗΠΑ, ο καθένας από εμάς βρίσκεται στο κίνδυνο να υποστεί καρδιακή προσβολή» αναφέρει στο σημείωμα του ο Φιντέλ Κάστρο. «Ο πολυκομματισμός που αξιώνουν και η ανάπτυξη της ατομικής ιδιοκτησίας που επιθυμούν σχετίζεται, άραγε, με την Χάρτα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή με το Δεκάλογο της πολιτικής και οικονομικής κατάκτησης εκ νέου, που ονειρεύονται; Ο δικός του στόχος είναι να ενθαρρύνει την επιτυχία των επονομαζόμενων “επιχειρηματιών”, τους μικρούς και μεσαίους ιδιοκτήτες. Θεωρεί πως αυτοί θα ανοίξουν τον δρόμο για τον κουβανικό καπιταλισμό. Ο κουβανικός καπιταλισμός όμως, ασφαλώς, δεν θα ήταν πολύ κουβανικός. Κι εδώ ακριβώς είναι το “κουμπί”. Γιατί, αν επιστρέψουν οι πολυεθνικές και οικειοποιηθούν τη χώρα όπως πριν, οι μικροί και μεσαίοι ιδιοκτήτες θα σαρώνονταν. Φαίνεται λοιπόν πως, παραδόξως, οι κουβανοί αυτοαπασχολούμενοι θα ήταν πιο επιτυχείς όσο ζουν σε μια σοσιαλιστική κοινωνία. Ο Ομπάμα δεν μπόρεσε να αντισταθεί στην τάση που είχε να φωτογραφηθεί με τη σιλουέτα του Τσε πίσω του. Ασφαλώς ο ίδιος δεν είχε καμία σχέση με τον θάνατό του, όμως είναι ο πρόεδρος της αυτοκρατορίας που τον διέταξε. Άραγε, προσπαθούσε να οικειοποιηθεί το σύμβολο ή απλά έπαιρνε ένα αναμνηστικό για το σπίτι;»

«Θα μου άρεσε να ακούσω κάποια συγνώμη για την επέμβαση, την επιθετικότητα, τις επιθέσεις ενάντια στην κυριαρχία της Κούβας και του λαού της από τα χρόνια του ‘60», δήλωσε ο Πίτερ Κόρνμπλα, συγγραφέας του βιβλίου Μυστική Διπλωματία με την Κούβα, «αλλά πολιτικά, είναι δύσκολο για έναν πρόεδρο να ζητήσει συγνώμη».

«Καλλιεργώ ένα λευκό τριαντάφυλλο», είπε ο Ομπάμα προσφέροντας, μέσα από το στίχο του Χοσέ Μαρτί, ένα χαιρετισμό ειρήνης στον κουβανικό λαό. «Ο Ομπάμα έκανε μια απροσεξία ή είχε άγνοια στη σκέψη του» υπογραμμίζει δημόσια, με αφορμή αυτή τη προεδρική ρήση, ο Λέιδε Φερνάντες, καθηγητής Διεθνών Σχέσεων. Γιατί ο Χοσέ Μαρτί, αυτός ο αστός και Ισπανός, στην καταγωγή, υπερασπίστηκε, γύρω στα 1900, τη «δική του Αμερική», την πατρίδα του Κούβα και αφοσιώθηκε σε αυτήν τη μεγάλη υπόθεση. Το συγγραφικό του έργο αποτέλεσε το πνευματικό έναυσμα για τη φλόγα του κουβανέζικου απελευθερωτικού αγώνα. Δεν ζητούσε όμως μόνο την αναδιανομή του πλούτου και των περιουσιών. Ήξερε πως η κοινωνία που οραματίζεται απαιτεί και έναν νέου τύπου άνθρωπο.

Η Κούβα επομένως έχει μια ιστορία που έρχεται από πολύ μακριά.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΗΠΑ

Το βλέμμα, στο κοινωνικό

Η επίσκεψη Ομπάμα στην Κούβα είναι μέρος πολιτικού σχεδιασμού που αφορά την πολιτική των ΗΠΑ στην ευρύτερη περιοχή. Μετά την Κούβα, ο Ομπάμα επισκέφτηκε την Αργεντινή. Απέτισε φόρο τιμής στα θύματα της στρατιωτικής δικτατορίας του 1976-1983 με τη φράση «ποτέ ξανά», ανήμερα των 40 χρόνων από την ανατροπή της νόμιμης κυβέρνησης της Αργεντινής από την αμερικανοκίνητη χούντα. Χαιρέτισε «το θάρρος, των Μητέρων και των Γιαγιάδων της Πλατείας Μαΐου, την επιμονή τους, την άρνησή τους να εγκαταλείψουν τον αγώνα τους για την αλήθεια». Πρόκειται για τις αγωνίστριες που αναζητούν μέχρι και σήμερα παιδιά και εγγόνια που «εξαφανίσθηκαν» κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Ανακοίνωσε επίσης επισήμως το άνοιγμα των αρχείων του στρατού και της CIA για τη δικτατορία στη χώρα.

Οι ΗΠΑ ανασυγκροτούν την πολιτική τους ενόψει των μελλούμενων. Πρωτίστως ενόψει της επερχόμενης αναμέτρησης που υποκρύπτεται κάτω από τη ραγδαία εκτίναξη της κοινωνικής ανισότητας, των ενδοκαπιταλιστικών αντιφάσεων και ενδοιμπεριαλιστικών αντιθέσεων τόσο στην «ανήσυχη» Λατινική Αμερική όσο και ευρύτερα. Τα παλιά βαρίδια που δυσκολεύουν τις νέες αναγκαίες συμμαχίες είναι περιττά ακριβώς λόγω των σύγχρονων απαιτήσεων της σε εξέλιξη σκληρής κοινωνικής αναμέτρησης.

Η επίσκεψη Ομπάμα στην Κούβα μπορεί να αποδειχτεί όντως ιστορικής σημασίας. Αναμένεται να γίνει το όχημα για οικονομική συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η ακολουθία του και μόνο ήταν 1.200 περίπου άτομα (στελέχη επιχειρήσεων, μέλη του Κογκρέσου, η ομάδα μπέιζμπολ Tampa Bay Rays). Ήδη η ξενοδοχειακή αλυσίδα Starwood ανακοίνωσε ότι έλαβε το πράσινο φως από το υπουργείο Οικονομικών για να ανοίξει δύο ξενοδοχεία στην Αβάνα. Έγινε έτσι η πρώτη, μετά την επανάσταση, αμερικανική πολυεθνική που εγκαθίσταται στην Κούβα της κατά 30% πλέον μικρομεσαίας ιδιωτικής οικονομίας.

Η Κούβα όμως είναι μια χώρα με εργατικές κατακτήσεις και μέτρα σοσιαλιστικού χαρακτήρα. Οι αυτοχρηματοδοτούμενες εργατικές ενώσεις, το νομοθετικό σώμα, τα 609 μέλη της Εθνικής Συνέλευσης της Λαϊκής Εξουσίας που εκλέγονται με δημόσια καταμέτρηση των ψήφων, γεννήματα μιας επανάστασης με έντονη λαϊκή αυτενέργεια φαίνεται πως αποτελούν μια αξιοπρόσεκτη και άξια προς υποστήριξη κληρονομιά που αντέχει. Αυτό αντανακλάται στη στάση και στα υπερήφανα λόγια των Φιντελ και Ραούλ Κάστρο και στους αναστοχασμούς που βλέπουν τη δημοσιότητα στην Κούβα μετά την επίσκεψη Ομπάμα.

Πηγή: ΠΡΙΝ